

Uputstvo za pripremu ambulantnih pacijenata za uzimanje uzoraka za mikrobiološka ispitivanja

GENITALNI BRISEVI

Žene (cervikalni i vaginalni brisevi)

- Dan prije uzimanja briseva ne treba imati seksualni odnos i ne smiju biti prisutni tragovi krvi u sekretu.
- Specifične analize cervikalnog brisa na Chlamydia-u i Mycoplasma-u ne treba raditi u periodu ovulacije.

Muškarci (uretralni bris, bris glansa i spermokultura):

- Uretralni bris: Prije uzimanja uretralnog brisa pacijent ne treba da urinira 1-2 sata.
- Spermokultura: Prije davanja uzorka sperme potrebno je da pacijent urinira. Uzorak se uzima u sterilnu posudu i donosi u laboratorijuna analizu u roku od sat vremena.

BRIS ŽDRIJELA I NOSA

- Radi dobijanja relevantnih rezultata brisa grla potrebno je da pacijent ne doručkuje i ne sprovodi jutarnju higijenu.
- Poželjno je uraditi bris ždrijela ili nosa prije antibiotske terapije. Ukoliko je u momentu vađenja brisa pacijent pod antibiotskom terapijom savjetuje se ponavljanje brisa 2-5 dana po okončanju iste.

PREGLED SPUTUMA

- Prije davanja uzorka ispljuvka pacijent treba da opere zube i dobro ispere usta vodom. Da se izbjegne kontaminacija uzorka bakterijama usne šupljine
- Dva puta duboko udahnuti zadržavajući dah svaki put a zatim polako izdahnuti. Treći put udahnuti te jako izbaciti vazduh, udahnuti ponovo i iskašljati iz dubine pluća.
- Posudu držati blizu usta . Posuda mora biti sterilna, prozirna, širokog otvora i sa poklopcem na zavrtanj
- Čvrsto zatvoriti posudu i što prije dostaviti u laboratoriju
- Detaljno oprati ruke vodom i sapunom.

Napomena: Za dijagnostiku tuberkuloze potrebno je uzeti 2 uzorka u odvojene bočice. Prvi uzeti tokom dana kada ste u mogućnosti kvalitetno da iskašljete, a drugi sutra ujutro. Potrebna količina je 3-5 ml uzorka. Bočice označiti (prvi i drugi).

Transportovanje: Čuvati na temperaturi frižidera i zajedno ih dostaviti u laboratoriju, najbolje odmah nakon iskašljavanja drugog uzorka. Maksimalno dozvoljeno vrijeme transporta je 48h

URINOKULTURA

Da bi rezultati analize bili validni, neophodno je dosljedno poštovati uputstvo za uzimanje urina za urinokulturu. Bočice za uzorkovanje moraju biti sterilne, sa poklopcem na zavrtnj.

Najduže dozvoljeno vrijeme transporta je 2 sata na sobnoj temperaturi ili do 24 sata čuvajući na temperaturi frižidera ,4 °C.

Napomena : Kad god je moguće uzeti prvi jutarnji urin. Da bi se smanjila vjerovatnoća dobijanja lažno negativnog nalaza, urin treba da je bio u bešici bar 4 sata, optimalno cijelu noć

Nalaz urinokulture je dostupan za 24-72 sata

Tehnika srednjeg mlaza

- Temeljno oprati područje spoljnih genitalija (područje uretre) vodom i sapunom , zatim dobro isprati vodom.
- Prvi mlaz urina (nekoliko mililitara) pustiti da isteče, pa ne prekidajući mokrenje, srednji mlaz uzeti u sterilnu bočicu za uzorkovanje urina. Ne puniti do vrha! Dovoljno je 5 ml urina .
- Voditi računa da se rukom ili odjećom ne dodirne unutrašnjost poklopca ili bočice

Uzimanje urina kod beba

- Nakon temeljnog pranja spoljnih genitalija i okolne kože vodom i dječijim sapunom, obrisati ih čistim i ispeglanim peškirom.
- Čekati da dijete mokri i uhvatiti u bočicu 2-5ml srednjeg mlaza urina, ili
- Staviti vrećicu (kod dječaka cijeli penis treba da je u vrećici, djevojčicama zalijepiti vrećicu preko vanjskih genitalija)
- Odstraniti vrećicu odmah nakon dobijanja urina, zatvoriti je i dostaviti u laboratoriju vodeći računa da se urin ne kontaminira tokom transporta (da ne dođe do izlivanja urina van vrećice i vraćanja unutra)
- Ako se urin ne pojavi u roku od **sat vremena**, preporuka je da se postupak ponovi sa **novom vrećicom** nakon ponovnog pranja genitalija. Voditi računa da unutrašnjost vrećice ne dodirne rukom ili nekim predmetom .

Urin iz „trajnog katetera“

- Urin kod pacijenata koji imaju „trajni kateter“ uzima se prilikom zamjene katetera ili punkcijom katetera nakon dezinfekcije područja kroz koji se uvodi igla.
- Urin za mikrobiološku analizu se ne smije uzeti iz vrećice u koju se sliva urin iz trajnog katetera, kao niti prilikom razdvajanja spoja katetera i vrećice (npr. kod zamjene vrećice).

Urin za detekciju Trichomonas vaginalis-a

- Za detekciju Trichomonas vaginalis-a treba uzeti prvi mlaz prvog jutarnjeg urina i dostaviti u laboratoriju u roku od 1sat na temperaturi od 30-37°C (u džepu uz tijelo u dobro zatvorenoj sterilnoj posudici) ili uzorak dati u laboratoriji.
- Nalaz je dostupan istog dana.

PERIANALNI OTISAK (detekcija jaja Enterobius vermicularis)

- Uzimanje uzorka: Za uzimanje perianalnog otiska potrebno je predmetno stakalce, na koje je nalijepljena prozirna ljepljiva traka, koje možete dobiti u mikrobiološkoj laboratoriji
- Perianalni otisak uzeti ujutro, odmah nakon ustajanja, a prije pranja i defekacije
- Ljepljivu traku odlijepiti od stakalca, i nalijepiti preko nabora čmara uz blago pritiskanje. Traku zatim skinuti i nalijepiti na stakalce.
- Oprati ruke vodom i sapunom
- Predmetno stakalce dobro zamotati u čist papir ili omot koji ste dobili u laboratoriji i dostaviti u Službu za mikrobiologiju
- Transportovanje: Uzorak dostaviti u laboratoriju isti dan.
- Nalaz je dostupan najdalje za 24 časa

PREGLED STOLICE - KOPROKULTURA

- Minimalna količina materijala potrebna za pregled je 2g. Uzima se onaj dio stolice koji sadrži krv, sluz, gnoj.
- Na preporuku ljekara potrebno je pregledati najmanje 3 uzorka stolice (tri uzorka stolice u periodu od 7 dana) da bi se isključilo ili potvrdilo prisustvo patogenih bakterija.
- Nalaz je dostupan za 48-96 časova

PREGLED STOLICE NA JAJA CRIJEVNIH PARAZITA

- Uzorak fecesa veličine manjeg oraha se stavi u kontejner za feces i dobro zatvori. Uzorak fecesa nikako ne smije biti kontaminiran urinom.
- Analizu treba ponavljati namanje 3 puta u intervalima od 2-3 dana.
- Nalaz je dostupan za 24 časa

PREGLED STOLICE NA OKULTNO KRVARENJE

- Uzorak fecesa veličine manjeg oraha se stavi u kontejner za feces i dobro zatvori.
- Analizu treba ponavljati 3 puta u tri uzastopna dana.

- Sedam dana prije ove analize pacijent ne smije uzimati preparate željeza!
- Tri dana prije uzimanja stolice pacijent ne smije jesti određene namirnice koje mogu dovesti do lažno pozitivnog rezultata (nedovoljno pečeno crveno meso, paštete, kobasice, jetreni proizvodi, bijela repa, dinja, lubenica, hren, banane, limun, narandže, paradajz i preparate vitamina C.
- Test treba odgoditi kod menstruacije, proliva, krvarenja iz hemoroida i urinarnog trakta!
- Nalaz je dostupan za 24 časa

PREGLED STOLICE NA PRISUSTVO VIRUSA (Rota i Adenovirusi)

- Uzimanje uzorka: Uzorak uzeti 3-5 dana od početka bolesti, kada je najveća sekrecija virusa u stolici. Nakon tog perioda količina virusa u stolici može biti nedovoljna za detekciju
- Uzorak stolice uzeti u sterilnu, suhu posudu koja ne sadrži konzervans, deterdžent niti transportni medijum (namjenske sterilne posude za uzorke stolice)
- Uzeti dovoljnu količinu (3-5ml ili 3-5g-veličina lješnika)
- Transportovanje: Transportovati do laboratorije za najviše 6 sati ili čuvati na 2-8° C do 72h
- Nalaz je dostupan za 24 časa